

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ПРАВА

**«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД
ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»**

Збірник матеріалів Міжнародної науково-
практичної конференції
(м. Одеса, 1 листопада 2024 року)

2024

УДК
341.231.14:355.271(062.552) П68

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошцака
(наказ № 3177-44 від 08.10.2024 р.)*

Відповідальний редактор – президент Національного університету «Одеська юридична академія», академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України **Ківалов С.В.**
Заступник відповідального редактора – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян М.Р.**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набісвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гребенюк Дмитро Олегович – PhD, асистент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 75-річчю прийняття Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року та Міжнародному дню прав людини. 1 листопада 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 539 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

<https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/1837cf45-9ec6-43d1-b6da-aa09bea46ea9/content>

Ключові слова: психічне здоров'я, збройний конфлікт, міжнародні стандарти, психосоціальна підтримка, посттравматичний стрес.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права Андрейченко Світлана Сергіївна.

Чернявський Марк Віталійович
аспірант кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЛЬ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН У ЗАБЕЗПЕЧЕНІ БЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

У сучасному світі, що стикається з різноманітними викликами, такими як внутрішні та міжнародні збройні конфлікти, терористичні загрози, та кризи прав людини, миротворчі місії Організації Об'єднаних Націй (ООН) відіграють важливу роль не лише у стабілізації ситуації, але й у захисті прав людини на територіях, охоплених конфліктами. Саме вони стали невід'ємним інструментом забезпечення міжнародної безпеки та підтримки миру з моменту їхньої появи у другій половині ХХ століття.

Захист прав людини є ключовим аспектом

миротворчих операцій, особливо у період війни, оскільки збройні конфлікти створюють серйозні загрози для життя, свободи, фізичної та психічної недоторканності людей [1]. Під час бойових дій цивільне населення стає особливо вразливим до насильства, примусового переселення, порушень прав на здоров'я, освіти та гідне існування. Миротворчі операції ООН надають можливість оперативно втручатися в конфліктні ситуації, щоб зменшити масштаб людських страждань та забезпечити дотримання основних прав людини.

Миротворча діяльність виявилася одним із найефективніших інструментів, доступних ООН, щоб допомогти приймаючим країнам пройти важкий шлях від конфлікту до миру [2]. Вона сприяє не тільки припиненню збройних конфліктів, але й закладає основи для тривалого миру, допомагаючи стабілізувати суспільство та відновити його інституції. Завдяки миротворчим місіям здійснюється роззброєння, демобілізація та реінтеграція колишніх комбатантів, що є критично важливим для запобігання повторенню конфлікту. Також, миротворці підтримують проведення виборів, допомагають встановити верховенство права та відновлюють державні інститути, що дозволяє створити стабільне середовище для відновлення та розвитку країни.

Миротворчі операції виконують важливу функцію стабілізації конфліктних зон, своїми діями сприяючи зниженню насильства, запобіганню ескалації та захисту цивільного населення у період збройних конфліктів. У рамках своєї діяльності, миротворчі місії здійснюють широкий спектр заходів,

що спрямовані на забезпечення безпеки, відновлення миру та захист прав людини.

Миротворці ООН під час своїх місій допомагають забезпечити фізичну безпеку населення, патрулюючи конфліктні зони, охороняючи табори для переміщених осіб та створюючи безпечні зони для цивільного населення. Миротворчі операції виступають як буфер між сторонами конфлікту, що допомагає зменшити ризик прямого зіткнення та забезпечити припинення вогню. Завдяки цьому, миротворчі операції часто стають тимчасовим захистом для людей, які не мають змоги виїхати із зони конфлікту.

Проте, задля надання допомоги та роботи миротворчим операціям ООН необхідна згода основних сторін конфлікту. Для цього потрібна відданість сторін політичному процесу. Їхня згода на миротворчу операцію надає ООН необхідну свободу дій, як політичну, так і фізичну, для виконання покладених на неї завдань. За відсутності такої згоди миротворча операція ризикує стати стороною конфлікту; і тягнеться до примусових дій і відходить від своєї фундаментальної ролі підтримання миру. Той факт, що основні сторони конфлікту погодилися на проведення миротворчої операції ООН, не обов'язково гарантує підтримку на місцевому рівні. Це особливо актуально, коли головні учасники конфлікту внутрішньо розділені або мають слабкі структури командування та контролю. У таких умовах забезпечити універсальну згоду стає ще складніше, особливо в ситуаціях, де існує значна нестабільність, зокрема через активність озброєних груп, які не підконтрольні жодній зі сторін

конфлікту , які можуть перешкоджати процесу мирного врегулювання [3].

Сучасні миротворчі операції ООН стикаються з новими викликами, які відображають зміни в характері конфліктів. Все частіше конфлікти стають багатосторонніми, з участю не тільки державних акторів, але й недержавних збройних угруповань, що діють незалежно та часто мають власні інтереси. Це суттєво ускладнює забезпечення згоди та співпраці на місцевому рівні, оскільки недержавні актори можуть бути ворожими до будь-яких зовнішніх миротворчих зусиль і не визнавати легітимність ООН.

Крім того, нові технології та методи ведення збройних конфліктів впливають на безпеку миротворчих сил. Використання дронів, кіберзброї та інших технологій дає збройним групам можливість завдавати шкоди миротворцям дистанційно та уникати відповідальності. Що також ускладнює моніторинг ситуації та прогнозування загроз, що вимагає від миротворчих місій постійного оновлення технічних засобів та відповідних навичок.

Дедалі важливішою стає робота з місцевими громадами, яка виходить за межі звичайного військового втручання. Це передбачає проведення громадських консультацій, підтримку економічного розвитку та відбудови інфраструктури, а також створення програм реінтеграції для колишніх бойовиків. Успіх місії залежить від здатності миротворців створити довготривалі рішення, які враховують місцеві потреби.

Миротворчі операції ООН також потребують більшої політичної та фінансової підтримки з боку

держав-членів, щоб мати можливість ефективно реагувати на нові виклики. Це означає необхідність зміцнення глобальної солідарності та підвищення рівня координації між ООН, регіональними організаціями та окремими країнами для забезпечення тривалої стабільності в зонах конфлікту.

Отже, миротворчі операції ООН є важливим елементом системи міжнародної безпеки та захисту прав людини в умовах збройних конфліктів. Вони відіграють ключову роль у стабілізації регіонів, постраждалих від конфліктів, допомагаючи знизити рівень насильства, запобігти новим ескалаціям та створити умови для політичного врегулювання. Завдяки своїй універсальній легітимності та здатності об'єднувати зусилля держав, миротворчі місії сприяють не лише безпеці, але й зміцненню міжнародного правопорядку.

У той же час, миротворчі операції стикаються зі складними викликами, такими як необхідність забезпечення згоди місцевих акторів, боротьба з нестабільністю та адаптація до сучасних форм конфліктів. Ефективність цих операцій часто залежить від гнучкості, технічної оснащеності та наявності достатньої підтримки з боку міжнародної спільноти. Лише за умови інтегрованого підходу, який враховує потреби місцевого населення та специфіку конфлікту, миротворчі операції можуть виконувати свою місію із забезпечення миру і безпеки, одночасно захищаючи права людини навіть у найважчих умовах.

Джерела:

1. Human Rights and Peacekeeping. University of peace. URL: <https://www.peaceopstraining.org/courses/human-rights-and-peacekeeping/preview/>
2. What is peacekeeping. URL: <https://peacekeeping.un.org/en/what-is-peacekeeping>
3. Principles of peacekeeping. URL: <https://peacekeeping.un.org/en/principles-of-peacekeeping>.

Ключові слова: ООН, миротворчі операції, збройні конфлікти, права людини, захист прав людини.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Ківалова Тетяна Сергіївна.

Редченко Ярослав Олександрович
аспірант кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМАТИКА ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ В МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ АРБІТРАЖАХ

У сучасному світі, де цифрові технології швидко впроваджуються у всі сфери економічної діяльності, питання використання цифрових валют набуло важливості в контексті міжнародних

ГОНЧАРУК Д.Р.

Права людини та застосування штучного інтелекту у військових цілях 249

ФАСІЙ А.В.

Міжнародні стандарти охорони та захисту права на психічне здоров'я в умовах збройних конфліктів 255

ЧЕРНЯВСЬКИЙ М.В.

Роль миротворчих операцій ООН у забезпеченні безпеки та захисті прав людини під час збройних конфліктів 263

РЕДЧЕНКО Я.О.

Проблематика використання цифрових валют в міжнародних інвестиційних арбітражах 268

ДЖЕВАГА-ТРЕТЬЯКОВА С.Ю.

Правове регулювання протидії відмиванню грошей: європейський контекст 276

Секція № 4**Регіональні механізми захисту прав людини****СУРІЛОВА О.О.**

Простір свободи, безпеки, правосуддя ЄС: двадцятип'ятирічний досвід та нові виклики 284

КАЛАШЛІНСЬКА М.В.

Досвід Любліна у захисті прав людини під час кризи біженців: поведінкові чинники 290

БІРЮКОВ Р.М.

Європол як структура обміну даними в рамках міжнародного поліцейського співробітництва в Європі 296

МІЩЕНКО І.В.

Дія права ЄС у часі: регламентація та прецедентна практика 301

СЛАВКО А.С.

Рада Європи і перехідне правосуддя: у пошуках стандартів 305

АКІМЕНКО Ю.Ю.

Розвиток економічних та соціальних прав людини у контексті функціонування внутрішнього ринку ЄС 313

БЄЛОГУБОВА О.О.

Обмежувальні заходи у зовнішній політиці ЄС у відповідь на серйозні порушення прав людини 318

ДРОНОВ В.Ю.

Право на повагу до приватного та сімейного життя в африканській системі захисту прав людини 322

ВОЙТОВУСН Р.Р.

Ways to improve mechanisms for realization of state policy in the field of informational rights protection 326